

Türkiye Futbol Süper Liginde Yabancı Oyuncu Kuralı Sorunsalı: Politikalar ve Futbol Ekosistemine Etkileri

Yavuz Öntürk¹

Erkan Bingöl²

Özet

Futbol, günümüzde küresel ve yerel düzeyde ekonomik, kültürel ve sosyal bir güç odağı olarak kabul edilmektedir. Türkiye Futbol Süper Ligi, yalnızca sportif bir rekabet platformu değil, aynı zamanda politikaların, ekonomik stratejilerin ve toplumsal dinamiklerin yansıtıldığı bir alan olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, ligde uygulanan yabancı oyuncu kuralı, yıllardır süregelen tartışmaların odağında yer almakta ve Türk futbolunun geleceğine yönelik farklı bakış açılarını şekillendirmektedir. Yabancı oyuncu kuralı, uluslararası rekabet gücünü artırma ve yerli oyuncuların gelişimini destekleme hedefleriyle tasarlanmış olmakla birlikte, kulüplerin mali sürdürülebilirliği, altyapı sistemlerinin etkinliği ve milli takım performansı üzerinde önemli etkilere sahiptir. Zamanla Türkiye Futbol Federasyonu'nun düzenlemeleri ve kulüplerin ekonomik koşullarındaki farklılıklar nedeniyle çeşitli değişimlere uğrayan bu kural, genellikle uzun vadeli stratejiler yerine, dönemsel ihtiyaçlara yönelik bir çözüm aracı olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma, Türkiye Futbol Süper Ligi'ndeki yabancı oyuncu kuralını, Avrupa ve dünya liglerindeki benzer uygulamalarla karşılaştırarak ele almayı amaçlamaktadır. Kuralın tarihsel süreç içerisindeki değişimi, belirlenen hedefleri ve Türk futbol ekosistemine olan etkileri sistematik bir şekilde incelenecektir. Ayrıca, bu düzenlemenin altyapı oyuncularının gelişimi, kulüplerin finansal dengesi ve milli takım performansı üzerindeki yansımaları değerlendirilerek, avantajları ve dezavantajları bilimsel bir perspektifle tartışılacaktır. Bu çalışma, yabancı oyuncu kuralının uygulanabilirliğini eleştirel bir çerçevede analiz ederken,

1 Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, yavuz.onturk@yalova.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5472-8652

2 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Köyceğiz Meslek Yüksek Okulu, bingolerkan@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-9425-4623>

Türk futbolunun sürdürülebilir gelişimi için hem yerel hem de uluslararası bağlamda stratejik öneriler sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, Türk futbolunun geleceğine yönelik uzun vadeli politika oluşturma süreçlerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

“Futbol Asla Sadece Futbol Değildir”

Simon Kuiper

“Bazı insanlar futbolun ölüm-kalım meselesi olduğuna inanırlar.

Sizi temin ederim ki, bundan çok daha fazlasıdır.”

Brian Clough

Yabancı Oyuncu Kuralının Tarihçesi ve Gelişimi

Futbol, tüm dünyada en popüler spor dalı olarak kabul edilmektedir. Sosyo-ekonomik durum fark etmeksizin her kesimden bireyin ilgisini çeken futbol, bir olgu olmanın ötesinde, küresel ölçekte bir endüstri haline gelmiş ve ciddi bir istihdam alanı oluşturmaktadır (Öntürk vd., 2019). Ekonomik anlamda büyük bir güce dönüşen futbol, milyonlarca insana heyecan, sevgi ve tutku gibi duyguları bir arada yaşatmaktadır (Kuyucu, 2014). Günümüzde bu spor dalına her yıl milyonlarca dolar harcanmakta ve futbolcuların transfer değerleri sürekli artış göstermektedir. Futbol, hayranları açısından yalnızca bir spor değil, aynı zamanda derin bir bağlılık ve destekle ifade edilen bir yaşam tarzıdır. Taraftarlar, sevdikleri kulüpleri büyük bir tutkuyla takip ederek onların başarısı için umutlarını diri tutmaktadır (Singh & Lamba, 2019).

Futbolun küresel bir endüstriye dönüşmesiyle birlikte, oyuncuların hareketliliği ve transfer politikaları futbol ekosisteminde önemli bir tartışma konusu haline gelmiştir. Bu bağlamda, yabancı oyuncu kuralı, futbolcuların uluslararası transferlerini ve takımlardaki katılımlarını düzenleyen temel mekanizmalardan biri olarak öne çıkmaktadır. Yabancı oyuncu kuralı, genellikle yerli oyuncuların gelişimini desteklemek, liglerin rekabet düzeyini artırmak ve ulusal takımlara uzun vadeli katkılar sağlamak amacıyla benimsenmiştir. Ancak bu kurallar, farklı dönemlerde ve ülkelerde değişiklik göstermiş ve hem futbolcuların serbest dolaşım hakları hem de kulüplerin ekonomik sürdürülebilirliği açısından çeşitli tartışmalara neden olmuştur. Yabancı oyuncu kuralının tarihçesi, Avrupa Adalet Divanı'nın 1995 yılında verdiği Bosman kararı ile önemli bir dönüm noktasına ulaşmıştır. Bu

karar, Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasındaki yabancı oyuncu sınırlamalarını kaldırmış ve oyuncuların sözleşme sürelerinin dolmasının ardından bonservis bedeli olmaksızın transfer olmalarını mümkün kılmıştır. Bosman kararının ardından, birçok Avrupa ülkesi, futbolcuların serbest dolaşımını destekleyen politikalar benimsemiş, ancak ulusal ligler ve futbol federasyonları, bu serbestleşmenin yerel futbol ekosistemine olan etkilerini minimize etmek için çeşitli düzenlemelere yönelmiştir. Türkiye’de yabancı oyuncu kuralı, ilk olarak 1951 yılında uygulanmaya başlanmış ve bu tarihten günümüze kadar birçok kez revize edilmiştir. Süreç boyunca yerel futbolun rekabet gücünü artırmak ve altyapı sistemlerini güçlendirmek amacıyla farklı uygulamalara gidilmiş, ancak düzenlemeler sürekli bir tartışma konusu olmuştur. Özellikle son yirmi yılda, değişen transfer politikaları ve liglerin uluslararası rekabet düzeyini artırma hedefleri doğrultusunda bu kurallar yeniden şekillendirilmiştir. Yabancı oyuncu kuralının tarihçesi ve gelişimi, yalnızca sportif bir düzenleme değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik ve politik dinamiklerin bir yansıması olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, futbolun uluslararası boyuttaki dönüşümü ve yerel futbol sistemlerinin bu dönüşüme adaptasyonu, yabancı oyuncu kuralının evriminde belirleyici bir rol oynamıştır.

Sporcuların, oynadıkları ülkenin vatandaşı olmamaları durumunda sahip oldukları statü “yabancı oyuncu statüsü” olarak adlandırılmaktadır. Ülkelerin spor federasyonları tarafından yabancı oyuncu statüsüne sahip sporcuların takımlardaki sayısına getirilen kısıtlamalar ise “yabancı oyuncu sınırlaması” olarak ifade edilmektedir. Futbolda yabancı oyuncu sınırlamaları, İngiltere, Almanya, İtalya, İspanya ve Fransa gibi futbolun önde gelen ülkeleri başta olmak üzere, birçok ülkede farklı şekillerde uygulanmaktadır (Fişne & Bardakçı, 2019).

Yabancı oyuncu kuralı, ülke futbol federasyonlarının kulüpler için belirlediği ve yıl boyunca kadrolarında bulundurabilecekleri futbolcu sayısını sınırlayan talimatlar bütünü olarak tanımlanabilir. Bu sınırlamalar, federasyonların önceliklerine ve hedeflerine göre farklı amaçlara hizmet edebilir. Örneğin, bazı federasyonlar, kulüplerin mali bütçelerini korumayı öncelikli bir hedef olarak belirlerken, bazıları ülke futbolunun altyapısından yetişecek genç oyuncuların gelişimini desteklemeyi hedefler. Diğer yandan, bazı federasyonlar ise kulüplerin Avrupa kupalarında ülkelerini daha başarılı temsil edebilmesi adına bu sınırlamaları daraltabilir veya genişletebilir. Bu bağlamda, yabancı oyuncu sınırlaması, kulüpler ve ülke futbolu adına alınan en radikal ve stratejik kararlardan biri olarak değerlendirilebilir (Çağlar, 2019).

Spor bilimleri alanında birçok çalışması bulunan özellikle TFF ve Futbol Yönetimi üzerine araştırmalarına devam eden Prof. Dr. Sebahattin Devecioğlu 2023 yılı mayıs ayında “harput sancak haber” ajansında yayımlanan “*Yabancı Oyuncu Kuralı Aceleyle Getirilmemelidir*” başlıklı yazısında yabancı oyuncu kuralını şu şekilde özetlemiştir; “1995 yılında Avrupa Adalet Divanı tarafından alınan karar doğrultusunda, Bosman kuralları uygulamaya geçirilmiştir. Bu karar ile Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ulusal liglerine transfer edilen futbolcuların, AB vatandaşı olmaları durumunda yabancı oyuncu sınırlaması kaldırılmış ve futbolcuların sözleşme süreleri dolduğunda bonservis bedeli ödemeksizin istedikleri kulübe transfer olmalarının önü açılmıştır. Yabancı oyuncu sınırlamasının kaldırılması, özellikle Avrupa üyesi ülkelerin liglerinde transfer süreçlerini kolaylaştırmıştır. Ancak, ülke futbolunun gelişimi ve ekonomik yapıları dikkate alındığında, ligler arasında yabancı oyuncu sınırlamaları açısından farklı uygulamalara gidilmektedir. UEFA üyesi ülkeler arasında, Almanya, Avusturya, Belçika, Galler, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İskoçya, Kuzey İrlanda, Polonya, Portekiz ve Sırbistan liglerinde yabancı futbolculara yönelik herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Buna karşılık, Bulgaristan, Danimarka, Fransa, İspanya, İsviçre, İtalya ve Yunanistan liglerinde, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin vatandaşları yerli statüsünde değerlendirilmektedir,

- ✓ **Almanya (Bundesliga):** Sahaya çıkabilecek yabancı oyuncu sayısı sınırsızdır. Ancak, en az 12 Alman futbolcunun kadroda bulunması ve bunlardan en az 8’inin altyapıdan yetiştirilmiş olması gerekmektedir,
- ✓ **Fransa (Ligue 1):** Kulüpte bulunabilecek yabancı oyuncu sayısı AB futbolcuları + 4 yabancı futbolcu olarak belirlenmiştir. Sahaya çıkabilecek yabancı oyuncu sayısı da aynı şekilde sınırlandırılmıştır,
- ✓ **İngiltere (Premier League):** Kulüpte bulunabilecek yabancı oyuncu sayısı şartlı olarak sınırsızdır ve sahaya çıkabilecek yabancı oyuncu sayısında bir kısıtlama yoktur. Ancak, İngiltere’ye transfer edilen yabancı futbolcuların son iki yıl içerisinde kendi millî takımlarının maçlarının en az %75’inde oynamış olması gerekmektedir.
- ✓ **İspanya (La Liga):** Kulüpte ve sahada bulunabilecek yabancı oyuncu sayısı AB futbolcuları + 3 yabancı futbolcu ile sınırlıdır,
- ✓ **İtalya (Serie A):** Kulüpte ve sahada bulunabilecek yabancı oyuncu sayısı AB futbolcuları + 5 yabancı futbolcu olarak belirlenmiştir” (Devecioğlu, 2023).

Türkiye Futbol Süper Ligi'nde yabancı oyuncu kuralının tarihsel süreci

Türk futbolunda profesyonelliğin kabulünden sonraki süreçte yabancı futbolcu kontenjanlarına çeşitli uygulamalar gerçekleştirilirken (Yüce vd., 2017), sınırlama uygulaması ilk kez 1951 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Ancak, bu tarihten günümüze kadar uygulamaya yönelik sürekli tartışmalar yaşanmış ve özellikle son yirmi sezon boyunca farklı düzenlemeler devreye sokulmuştur (Fişne & Bardakçı, 2019). Türk futbolunda yabancı oyuncu transferleri, profesyonelleşme sürecinden çok daha öncesine dayanmakla birlikte, resmi anlamda ilk yabancı transfer, 1951 yılında Adalet takımına transfer olan Oscar Garo ile gerçekleştirilmiştir. Futbolun profesyonelleşmesiyle birlikte, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından yabancı futbolcu transferlerine yönelik sınırlamalar da bu dönemde ilk kez uygulanmaya başlanmıştır (Yüce, 2015; Yüce vd., 2017). Yabancı oyuncu kuralı, alınan kararlarla birlikte kulüplerin sözleşme imzalayabilecekleri, sahada ve maç kadrosunda bulundurabilecekleri oyuncu sayıları açısından oldukça karmaşık bir yapıya dönüşmüştür. Bu düzenlemeler, kulüplerin yalnızca sahada oynatacakları oyuncularla değil, yedek kulübesinde ve tribünde yer alacak oyuncularla ilgili de farklı kısıtlamalar getirmiştir. Ek olarak, sözleşmesi devam eden bazı oyuncuların maç kadrosuna dahi alınmadığı sezonlar yaşanmış ve bu durum kuralın uygulanabilirliği ile ilgili tartışmalara yol açmıştır. Yabancı oyuncu kuralının bu değişken ve karmaşık yapısı, kulüplerin stratejik planlamalarını etkilerken, oyuncular üzerinde de önemli belirsizlikler oluşturmuştur (Çağlar, 2019).

Yukarda yer alan bilgilere dayanarak Türkiye profesyonel futbol liginde yabancı oyuncu kuralının sürecini şu şekilde özetlemek mümkündür; Türkiye Futbol Süper Ligi'nde yabancı oyuncu kuralı, Türk futbolunun gelişim süreciyle doğrudan ilişkilidir. Resmi olarak 1951 yılında Adalet Kulübü'nün Oscar Garo'yu transfer etmesiyle başlayan bu süreç, aynı yıl Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından yabancı futbolculara yönelik sınırlamaların uygulamaya konulmasıyla kurumsallaşmıştır. Bu dönemde yalnızca bir yabancı futbolcunun sahada yer almasına izin verilmiştir. 1962 yılında bu sayı ikiye çıkarılmış, 1989-1990 sezonunda ise sahada üç yabancı oyuncunun yer alabileceği bir düzenleme yapılmıştır. 1995 yılında Avrupa Adalet Divanı'nın Bosman Kararı ile Avrupa Birliği ülkelerinde yabancı oyuncu sınırlamaları kaldırılmış ve bu karar Türkiye'de yabancı oyuncu politikalarına yönelik tartışmaları artırmıştır. Bosman Kararı'nın doğrudan etkisi altında olmasa da, Türkiye Futbol Süper Ligi'nde yabancı oyuncu sınırlamalarına yönelik esneklikler sağlanmıştır. 1996-1997 sezonunda dört yabancı oyuncunun oynayabilmesine izin verilmiş, 1998-1999 sezonunun devre arasında bu sayı

beşe çıkarılmıştır. 2000'li yıllarda futbolun küreselleşmesiyle birlikte, Süper Lig'deki yabancı oyuncu sayısı artış göstermiş; 2000-2001 sezonunda altı, 2001-2002 sezonunda ise sekiz yabancı futbolcu ile sözleşme yapılmasına olanak tanınmıştır. 2005-2006 sezonu, yabancı oyuncu sınırlamalarının tekrar sıkılaştırıldığı bir dönemi temsil etmektedir. Bu dönemde sahada yer alabilecek yabancı oyuncu sayısı altıya düşürülmüş, ancak 2010-2011 sezonunda bu sayı yeniden artırılarak takımlara on yabancı futbolcu ile sözleşme yapma hakkı verilmiştir. 2015-2016 sezonunda getirilen düzenleme ile kulüpler, 14 yabancı futbolcuyu kadrolarına dahil edebilmiş ve bu oyuncuların tamamının sahada oynayabilmesi mümkün kılınmıştır. Bu esnek düzenleme, Türk futbolunun uluslararası rekabet gücünü artırmayı hedeflemiş ancak altyapı oyuncularının gelişimi konusunda eleştiriler almıştır.

2020-2021 sezonunda ise TFF, yabancı oyuncu sınırlamasını yeniden sıkılaştırma kararı almış ve sahada en fazla sekiz yabancı futbolcunun yer alabileceği bir düzenlemeye gitmiştir. Bu süreç, Türk futbolunun yerli oyunculara daha fazla şans tanıma amacıyla şekillenmiş, ancak uygulamada ekonomik ve teknik sorunları da beraberinde getirmiştir. Günümüzde yabancı oyuncu kuralı, Türkiye Futbol Süper Ligi'nde hem yerel hem de küresel futbol dinamiklerine uygun olarak sürekli değişim göstermektedir. 1951'den bu yana yapılan düzenlemeler, Türk futbolunun uluslararası rekabet gücünü artırma, ekonomik sürdürülebilirlik sağlama ve yerli futbolcu gelişimini teşvik etme amaçları doğrultusunda şekillenmiş; ancak bu süreçte farklı dönemlerde tartışmalara ve eleştirilere neden olmuştur. Yabancı oyuncu kuralı, Türk futbolunun gelişiminde hem fırsatlar hem de zorluklar sunan bir araç olarak önemini korumaktadır.

Tablo 1. Yıllara Göre TFF Yabancı Oyuncu Kuralı Tablosu

Sezon	Saha	Yedek	Tribün	Toplam
1951	1			1
1962	2			2
1989-1990	3			3
1996-1997	3 +1			4
1998-1999 devre arasından sonra	5			5
2000-2001	5		1	6
2001-2002	5	1	2	8
2004-2005	6			
2007-2008 devre arasına kadar	6	1		7
2007-2008 devre arasından sonra	6	2		8
2010-2011	6	2	2	10
2011-2012	6	2		8
2013-2014	6		4	10
2014-2015	5	3		8
2015-2016	11		3	13
2017-2018	11	1	2	14
2020/2021 devre arasından sonra	11	5		16
2021/2022	8	6		14
2022/2023	8	6		14
2023/2024	8	6		14
2024/2025	11	1		12

Tablodaki veriler araştırmacılar tarafından TFF resmi web sayfası başta olmak üzere “*yabancı futbolcu*” konulu bilimsel çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından uygulanan yabancı oyuncu kuralı, yıllar içerisinde futbolun yerel ve uluslararası dinamiklerine göre değişiklik göstermiştir. Tablo 1, 1951 yılından günümüze kadar süregelen bu değişimlerin temel hatlarını ve farklı sezonlardaki uygulama detaylarını göstermektedir. Bu kuralın evrimi, Türk futbolunun rekabet gücünü artırma, altyapı oyuncularının gelişimini destekleme ve kulüplerin ekonomik sürdürülebilirliğini sağlama hedefleriyle şekillendirilmiştir.

Başlangıç Yılları: 1951-1990

1951 yılında TFF tarafından yürürlüğe konulan ilk yabancı oyuncu kuralı, bir oyuncuyla sınırlı bir yapıdaydı. Bu dönemde yabancı futbolcuların sayısının sınırlı tutulması, yerli futbolcuların gelişimini teşvik etme amacı

taşıyordu. 1962 yılında bu sayı ikiye çıkarılmış, 1989-1990 sezonunda ise üç yabancı oyuncunun sahada yer almasına izin verilmiştir. Bu düzenlemeler, futbolun profesyonelleşme sürecinde kontrollü bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Rekabetin Artması: 1996-2001

1996-1997 sezonunda, sahada üç yabancı oyuncunun bulunmasının yanı sıra bir yedek oyuncuya izin verilmesiyle birlikte toplam sayı dörde çıkarılmıştır. 1998-1999 sezonunun devre arasında bu sayı beşe yükseltilmiş, 2000-2001 sezonunda sahada beş, yedek kulübesinde bir oyuncunun bulunmasıyla toplam altı yabancı oyuncu düzenlemesi uygulanmıştır. Bu dönem, Türk futbolunun uluslararası rekabet gücünü artırma çabalarının ilk somut adımlarını temsil etmektedir.

Esneklik ve Genişleme: 2001-2018

2001-2002 sezonunda, toplam sekiz yabancı oyuncuya izin verilmesi, kuralın daha esnek bir hale geldiğini göstermektedir. 2015-2016 sezonunda sahada 11 oyuncunun tamamının yabancı olmasına izin verilmesi, bu esnekliğin zirve noktasını oluşturmuştur. Ancak, bu dönem altyapı oyuncularının forma şansı bulamaması ve yerli oyuncuların gelişiminin sekteye uğraması gibi eleştirilere yol açmıştır. 2017-2018 sezonunda toplam yabancı oyuncu sayısı 14'e yükseltilmiş, sahada 11 oyuncunun oynayabilmesine olanak tanınmıştır.

Sıkılaştırma ve Dengelenme: 2020 Sonrası

2020-2021 sezonunun devre arasından sonra toplam yabancı oyuncu sayısı 16'ya çıkarılmış olsa da, 2021-2022 sezonundan itibaren sahada sekiz yabancı oyuncu bulunmasına izin verilmiş, yedek kulübesi için altı oyuncu sınırı getirilmiştir. Bu dönem, yabancı oyuncu kullanımında denge kurma ve yerli oyuncuların daha fazla süre almasını sağlama çabası olarak değerlendirilebilir. 2024-2025 sezonunda ise toplam sayı 12'ye düşürülerek, sahada yer alabilecek oyuncu sayısı 11 olarak düzenlenmiştir. Yabancı oyuncu kuralının tarihsel süreçteki değişimleri, Türk futbolunun ekonomik, sportif ve politik gerekliliklere göre şekillendiğini göstermektedir. 1951 yılından itibaren kural, hem yerel futbolun gelişimine hem de uluslararası rekabet gücüne hizmet edecek şekilde çeşitli düzenlemelere tabi tutulmuştur. Ancak, bu süreçte altyapı oyuncularının gelişimi ve milli takımın performansı üzerinde bazı olumsuz etkiler gözlemlenmiştir. Gelecekteki düzenlemelerde, bu iki unsuru dengeleyen sürdürülebilir bir model oluşturulması önemli bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır.

Ülkemiz futbolunun en üst ligi olan süper lig yabancı oyuncu kuralı yukarıda belirtilen süreçlerden geçerek günümüze kadar gelmiştir. Bu kuralın

birçok amacı bulunmakla beraber esas amaç ülke futbolunun daha ileri seviyelere gelmesini ve alt yapılardan Türk futbolcuların nitelikli yetişmesini sağlamak olduğu bilinmektedir. TFF web sayfasında 2024 – 2025 Sezonu Birinci Transfer ve Tescil Döneminden itibaren başlamak ve 5 (beş) sezon uygulanmak üzere “Süper Lig Futbolcu Uygunluğu” kararı alınmıştır (TFF, 2024);

1. 2024-2025 sezonundan itibaren takip eden ilk üç sezonda A Takım listesinde yazılacak yabancı uyruklu futbolcu sayısı 14’ten 12’ye, takip eden sonraki iki sezonda ise 11’e düşürülmüştür. Maç günü listesinde sınırlama olmayacaktır,
2. A Takım listesine yazılacak futbolcu sayısı kulüplerin transfer bütçelerini daha verimli kullanabilmelerini sağlamak amacıyla 30’dan 26’ya düşürülmüştür,

Yerli Akademilerden Yetiştirilen Oyuncu Zorunluluğu Getirilecek

3. Kulüp A Takım listesine yazılacak A Millî Futbol Takımımızda oynamaya uygun 14 futbolcudan ilk üç sezonda en az 2’sinin, sonraki iki sezonda en az 3’ünün kulüp akademisinden yetiştirilmiş olması zorunluluğu getirilmiştir,
4. Kulüp akademisinden yetişmiş oyunculara ek olarak beş sezonda da A Millî Futbol Takımımızda oynama uygunluğu bulunan 14 futbolcudan en az 5’inin ise yerli akademilerde yetişmiş olması zorunluluğu da getirilmiştir,

Yerli Oyuncu Oynatana Teşvik Verilecek

5. 2024-2025 sezonundan itibaren yabancı uyruklu futbolcu transferlerinden alınacak fon bedellerinin büyük bir bölümü A Millî Futbol Takımımızda oynama uygunluğu bulunan futbolcu oynatan kulüplere Federasyonumuzca “yerli futbolcu teşvik fonu” olarak ödenecektir (TFF, 2024).

Avrupa ve Dünya Liglerindeki Uygulamalarla Karşılaştırma

İngiltere Premier League: İngiltere Premier League, yabancı oyuncular için doğrudan bir sınırlama getirmemekle birlikte, oyuncuların çalışma izni alabilmesi için sıkı kurallar uygulamaktadır. Transfer edilen yabancı oyuncuların, millî takımlarında son iki yıl içinde oynadıkları maçların belirli bir yüzdesini tamamlamış olmaları gereklidir. Ayrıca, “homegrown” (yerli yetişmiş) oyuncu kriteri çerçevesinde, 21 yaşından büyük en fazla 17 yabancı oyuncu kadroda yer alabilirken, altyapıda en az üç yıl İngiltere’de eğitim almış olan oyuncuların yerli statüsünde kabul edilmesi zorunludur. Bu düzenleme,

yerli oyuncuların gelişimini desteklemek amacıyla uygulanmaktadır (Premier League, 2023).

İspanya La Liga: İspanya La Liga'da Avrupa Birliği (AB) vatandaşları yerli statüsünde değerlendirilirken, AB dışı ülkelere en fazla üç oyuncunun kadroda yer almasına izin verilmektedir. Bu politika, yerli oyuncuların daha fazla forma şansı bulmasını sağlamak ve kulüplerin mali sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla uygulanmaktadır (Real Federación Española de Fútbol [RFEF], 2023).

İtalya Serie A: İtalya Serie A'da AB ülkelerinden gelen oyuncular için herhangi bir kısıtlama bulunmamakla birlikte, AB dışı oyunculara yönelik sınırlamalar vardır. Kulüpler, AB dışı ülkelere transfer edecekleri oyuncu sayısını sınırlandırmak zorundadır. Bu düzenlemeler, ligde yerli oyuncuların sahada daha fazla yer almasını teşvik etmektedir (Federazione Italiana Giuoco Calcio [FIGC], 2023).

Almanya Bundesliga: Almanya Bundesliga, yabancı oyuncular için sahada bir sınırlama getirmemektedir. Ancak, kulüplerin kadrolarında belirli sayıda altyapıdan yetişmiş yerli oyuncu bulundurma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu yaklaşım, hem yerli oyuncuların gelişimini desteklemek hem de Bundesliga'nın uluslararası rekabet gücünü artırmak amacıyla şekillendirilmiştir (Deutsche Fußball Liga [DFL], 2023).

Dünya Liglerindeki Uygulamalar

Dünya genelindeki ligler, yabancı oyuncu politikalarında farklı yaklaşımlar benimsemektedir. Örneğin, Japonya J-League'de yabancı oyuncu sayısında bir sınırlama olmamasına rağmen, sahada yalnızca üç yabancı oyuncunun bulunmasına izin verilmektedir. Bu düzenleme, yerli oyuncuların gelişimini desteklemek ve ulusal futbolun uzun vadeli sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla uygulanmaktadır. Benzer şekilde, ABD MLS (Major League Soccer) liginde yabancı oyuncu sayısı, yerel oyuncu havuzunu geliştirmek için sınırlandırılmıştır (Major League Soccer [MLS], 2023). Türkiye Futbol Süper Ligi ise yabancı oyuncu kuralı açısından benzersiz bir yapı sunmaktadır. 2021-2022 sezonundan itibaren sahada sekiz yabancı oyuncunun yer almasına izin verilirken, yedek kulübesi ve tribün kısıtlamaları getirilmiştir. Bu durum, Avrupa'daki liglerle karşılaştırıldığında daha karmaşık bir yapı sunmakta ve Türk futbolunun altyapı gelişimi ile uluslararası rekabet arasındaki dengeyi sağlama çabalarını yansıtmaktadır. Türkiye, yabancı oyuncu kuralı açısından Avrupa ve dünya ligleri ile kıyaslandığında, dinamik ve değişken bir sistem izlemektedir. Bosman Kararı'nın ardından esneklik kazanan Avrupa liglerinin aksine, Türkiye'deki uygulamalar dönemsel olarak

sıkılaştırılmış veya gevşetilmiştir. Bu durum, Türk futbolunun uluslararası rekabet gücünü artırmayı amaçlamakla birlikte, altyapı oyuncularının gelişimini de doğrudan etkilemiştir. Türkiye, uluslararası arenada yer alan kulüplerinin performansı ve ekonomik sürdürülebilirliği açısından yabancı oyuncu kuralını dengelemek için sürekli bir adaptasyon süreci yaşamaktadır. Özellikle son yıllarda, yabancı oyuncu sınırlamalarının yerli futbolcu gelişimi üzerindeki etkileri tartışılmaya devam etmektedir.

Yabancı Oyuncu Kuralının Türk Futboluna Etkileri

Türk futboluna yabancı oyuncu kuralının etkisi insan unsurunun olduğu her birimde olduğu gibi birçok yorum ve farklı görüşlerin bulunması olağan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira futbolun skor elde edip maç kazanma haricinde pek başarılı olarak kabul edilmesi günümüz rekabet ortamında neredeyse mümkün değildir. Buna bağlı olarak futbolda yabancı oyuncu kuralı üzerine özellikle son dönemlerde bilimsel çalışmalarda artış görülürken farklı sonuç ve yorumlamaları sıkça görmekteyiz.

Özer'(2022) yapmış olduğu çalışmasında kurala odaklı olarak iki görüşün ağırlıklı olduğunu ifade etmiştir; Türk futbolunda yabancı futbolcu sınırlamasıyla ilgili tartışmalar, temel olarak iki ana görüş etrafında şekillenmektedir. İlk görüş, yabancı futbolcu sayısının artırılmasının Türk futboluna zarar vereceğini ve genç Türk futbolcularının gelişimini engelleyeceğini savunmaktadır. Bu yaklaşımı benimseyenlere göre, yabancı futbolcuların sayısındaki artış, yerli oyuncuların forma şansı bulmasını zorlaştırmakta ve bu durum altyapı sistemlerine zarar vererek milli takımın geleceğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, Türk futbolunun gelişimi için yabancı futbolcu sınırlamasının korunmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir. İkinci görüş ise yabancı futbolcu sayısının sınırlandırılmasının, Türk futbolunda düşük bir rekabet ortamı yarattığını ileri sürmektedir. Bu yaklaşımı savunanlar, sınırlamalar nedeniyle yerli oyuncuların pozisyonlarını kaybetme korkusu yaşamadan yüksek ücretler talep ettiğini ve kulüplerin maliyetlerini gereksiz yere artırdığını belirtmektedir. Ayrıca, yabancı futbolcu sınırlamasının, Avrupa kupalarında mücadele eden Türk takımlarını rekabetçi şartlardan uzaklaştırdığı, UEFA ve Şampiyonlar Ligi gibi uluslararası organizasyonlarda başarıyı sınırladığı ve haksız rekabet ortamı oluşturduğu öne sürülmektedir. Bu görüşe göre, sınırlamaların kaldırılması veya daha esnek hale getirilmesi, Türk futbolunun uluslararası alandaki rekabet gücünü artıracaktır (Özer, 2022).

Ekonomik etkiler kulüplerin mali yapıları ve yabancı oyuncuların maliyetleri.

Futbol, günümüzde her zamankinden daha atletik bir spor haline gelmiş ve futbolcular fiziksel, teknik ve mental açıdan daha üst düzey sporculara dönüşmüştür. Oyunun hızla daha yüksek seviyelere ulaşması, kulüplerin transfer politikalarını doğrudan etkileyerek daha yetenekli, dayanıklı ve çok yönlü oyuncuları kadrolarına katma yönünde stratejik değişiklikler yapmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu değişim, modern futbolun gerekliliklerini karşılamak adına kulüplerin daha analitik, performans odaklı transfer yaklaşımları benimsemesine yol açmaktadır (Gündüz vd., 2019). Transfer, kendi başına bir amaç olmayıp, başka bir hedefe ulaşmak için kullanılan bir araçtır. Transfer süreçlerinde, geliştirilen stratejiler kadar, bu stratejilerin uygulanabilirliği de büyük önem taşımaktadır. Bu durum, kulüplerin hedefleri, bütçeleri ve organizasyon yapıları gibi dönemin şartlarına bağlıdır. Türkiye’de gerçek bir transfer piyasasının varlığı ise tartışmaya açık bir konudur. Sağlıklı bir transfer piyasasının oluşabilmesi için, arz ve talep arasında dengeli ve istikrarlı bir ilişki gerekmektedir (Doğan vd., 2004). Sporda transfer kuralları, uygulamada birçok soruna yol açabilmektedir. Bu kurallar, dengesiz rekabetin oluşmasına, sosyal ve finansal yolsuzlukların artmasına, oyuncuların serbest dolaşım özgürlüklerine orantısız kısıtlamalar getirilmesine, aşırı transfer ücretlerinin ortaya çıkmasına ve milliyet temelinde ayrımcılığa neden olabilmektedir (Horak vd., 2024).

1995 yılında Avrupa Adalet Divanı-Bosman Kuralı

Futbolcular ve onların iş sözleşmeleri, profesyonel futbol kulüplerinin en değerli varlıklarını oluşturmaktadır. Bu bağlamda, futbolcuların değerlendirilmesi konusu, transfer piyasasında etkinlik sağlamak adına kulüpler, oyuncular ve aracılar için büyük bir önem taşımaktadır. Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın 1995 tarihli Bosman kararı ile transfer piyasasında yaşanan büyüme, futbolcu değerlemesine yönelik ilginin artmasına zemin hazırlamıştır. Bu karar, futbolcuların sözleşme süreleri dolduğunda kulüplerine olan yükümlülüklerinden kurtulmalarını sağlarken, yayın haklarının serbestleşmesiyle birlikte transfer ücretlerinin de yükselmesine yol açmıştır. Öyle ki, 2019 yılında uluslararası transferlerde toplam 18.080 oyuncunun transferi gerçekleşmiş ve bu süreçte 7,35 milyar dolar transfer ücreti ödenmiştir. Bosman kararı sonrasında, futbolcuların hizmetlerinin kulüpler için muhasebeleştirilebilir varlıklar olarak tanınması gerektiği kabul görmüş ve futbolcular, transfer ücretleri ödendiğinde amortisman tabi maddi olmayan duran varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. İş gücüne sermayeden daha fazla bağımlı olan futbol kulüpleri için futbolcuların bu

varlık niteliği, kulüplerin mali değerlerinin önemli bir belirleyicisi haline gelmiştir. Bosman kararının, futbolcuların iş gücü piyasasında deregülasyona yol açtığı ve profesyonel futbol ekonomisinde büyük bir büyümeye neden olduğu vurgulanmaktadır (Morrow, 1996; R glement, 2004; Forker, 2005; Scelles vd., 2016; Brocard & Lepetit, 2018; FIFA TMS, 2020; Franceshi vd., 2024).

1995 yılında Avrupa Adalet Divanı tarafından verilen Bosman kararı, dönemin futbol transfer sisteminin Avrupa Birliği yasalarıyla uyumlu olmadığını ortaya koymuş ve bu sistemin değiştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Karara göre, kulüplerin sözleşmesi sona eren oyunculardan transfer ücreti talep etmesi yasaklanmalı, ayrıca ulusal futbol federasyonlarının diğer AB  yesi ülkelerden gelen oyunculara kota koyması engellenmelidir (Van der Burg, 2024). Bosman Kuralları olarak adlandırılan karar, 1995 yılında Avrupa Adalet Divanı tarafından alınmış ve Avrupa futbol sektöründe köklü değişikliklere yol açmıştır. Karar, Avrupa Birliği sınırları d hilinde işçilerin serbest dolaşım hakkını güvence altına alarak futbol sektörüne uygulanabilir hale getirmiştir. Bu düzenlemeyle, AB  yesi ülkelerin ulusal liglerinde transfer edilen futbolcuların, AB vatandaşı olmaları durumunda yabancı oyuncu statüsü kaldırılmıştır. Ayrıca, futbolcuların sözleşme süreleri dolduğunda bonservis bedeli olmaksızın istedikleri kulübe transfer olmalarının  n  açılmıştır. Söz konusu kurallar, kısa sürede diğer spor dallarında da uygulanma alanı bulmuş ve uluslararası transfer sisteminin hukuksallığını, aynı zamanda AB vatandaşlarının serbest dolaşım hakkını sorgulayan bir dönüm noktası olmuştur. Bu dava sonucunda, spor mevzuatında önemli liberal gelişmeler yaşanmış, futbolun endüstrileşme süreci hız kazanmış ve sportif rekabeti teşvik ederek futbolcuların ücretlerinde kayda değer artışlar meydana gelmiştir (Parrish, 2003; Apaydın, 2024)

Yayın gelirleri, sponsorluk anlaşmaları ve futbol ekonomisine katkı.

Futbolun global bir endüstri haline gelmesi, yayın gelirleri ve sponsorluk anlaşmalarını kulüplerin ekonomik sürdürülebilirliği için vazgeçilmez unsurlar haline getirmiştir. Yabancı oyuncu kuralı, özellikle liglerin uluslararası rekabet gücünü artırmayı açısından, yayın haklarının değerini doğrudan etkileyen bir faktördür. Yıldız oyuncuların bir ligi tercih etmesi, izleyici kitlesini genişletmekte ve yayın gelirlerinde artış sağlamaktadır. Örneğin, İngiltere Premier League, yabancı oyuncuların yoğun katılımıyla uluslararası pazarlarda daha cazip hale gelerek 2022-2025 yayın hakları anlaşmasında yaklaşık 10 milyar pound gelir elde ettiği tahmin edilmektedir. Benzer şekilde, sponsorluk anlaşmaları, yabancı oyuncuların global markaların ilgisini çekmesiyle büyüyen bir alan olarak öne çıkmaktadır.

Özellikle Avrupa liglerinde, kulüplerin sponsorluk gelirlerinin büyük bir kısmı yabancı oyuncuların marka değerine dayanmaktadır.

Teknik ve Taktik Etkiler

Takım Kalitesi ve Uluslararası Rekabet Gücüne Etkisi

Yabancı oyuncular, takımların teknik ve taktik seviyelerini yükselterek uluslararası rekabet gücünü artırmaktadır. Yüksek nitelikli oyuncuların liglere katılımı, hem yerel oyuncuların seviyesini yükseltmekte hem de kulüplerin Avrupa turnuvalarında daha güçlü performans sergilemesine olanak tanımaktadır. Örneğin, Almanya Bundesliga, yabancı oyuncuların katkısıyla hem UEFA Şampiyonlar Ligi'nde hem de Avrupa Ligi'nde başarılı performanslar göstermektedir. Ancak, yabancı oyuncuların sayısındaki artış, yerli oyuncuların forma şansı bulmasını sınırlayarak uzun vadede yerel futbol ekosistemini etkileyebilir.

Teknik Direktörlerin Yabancı Oyuncu Seçimindeki Roller

Teknik direktörler, yabancı oyuncuların seçiminde ve entegrasyonunda kilit bir rol oynamaktadır. Doğru oyuncu tercihleri, bir takımın oyun sistemine uyumunu ve genel başarısını şekillendirmektedir. Ayrıca, teknik direktörlerin oyuncuların saha içi ve dışındaki uyumlarını sağlama becerisi, takım dinamiklerinin korunmasında kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, yabancı oyuncuların takıma adaptasyonu ve yerel oyuncularla olan dengeleri, teknik direktörlerin yönetim yetkinlikleriyle doğrudan ilişkilidir.

Milli Takım Üzerindeki Etkiler

Türk milli takımı, yabancı oyuncu kuralındaki değişimlerin etkilerini doğrudan hissetmiş bir futbol ekosistemine sahiptir. Türkiye Futbol Süper Lig'i'nde yıllar içerisinde farklı dönemlerde uygulanan yabancı oyuncu sınırlamaları, yerli oyuncuların gelişimi ve milli takım performansı üzerinde hem olumlu hem de olumsuz yansımalara neden olmuştur. Yabancı oyuncu kuralı, yerli oyuncuların Süper Lig'de daha fazla forma şansı bulmasını sağlaması açısından milli takıma olumlu bir katkı yapma potansiyeline sahiptir. Özellikle 1990'lı yıllarda ve 2000'lerin başında uygulanan sınırlamalar, yerli oyuncuların daha fazla süre almasını sağlamış ve bu dönemlerde milli takımın performansında gözle görülür bir iyileşme olmuştur. Örneğin, 2002 FIFA Dünya Kupası'nda Türkiye'nin üçüncülük elde etmesi, o dönem ligdeki yerli oyuncuların düzenli olarak oynama şansı bulmalarıyla ilişkilendirilmiştir. Ancak, yabancı oyuncu sınırlamasının gevşetildiği dönemlerde yerli oyuncuların forma şansı azalmış ve bu durum milli takım performansında olumsuz etkiler yaratmıştır. Örneğin, 2015-2016 sezonunda yabancı oyuncu sayısının 14'e çıkarılmasıyla birlikte yerli oyuncuların sahadaki

süreleri azalmış ve milli takım, uluslararası turnuvalarda eski başarı düzeyini yakalamakta zorlanmıştır. Bu durum, genç oyuncuların yeterince deneyim kazanamamasına ve milli takım havuzunun daralmasına neden olmuştur. Yabancı oyuncu kuralındaki değişikliklerin bir diğer boyutu ise, rekabetin artmasıyla yerli oyuncuların performanslarını artırma gerekliliğidir.

Yabancı oyuncu sınırlamalarının gevşetildiği dönemlerde, yerli futbolcular, pozisyonlarını kaybetmemek adına daha fazla çaba göstermiş ve bu durum bireysel gelişimlerini hızlandırmıştır. Örneğin, son yıllarda Avrupa'nın büyük liglerinde oynayan Türk oyuncuların sayısındaki artış, bu rekabet ortamının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Yabancı oyuncuların yoğunluğu, altyapıdan gelen oyuncuların A takımında süre almasını zorlaştırabilir. Bu durum, genç yeteneklerin profesyonel seviyede gelişim göstermesini sınırlayarak ülke futbolunun uzun vadeli sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyebilir. Türkiye Futbol Süper Ligi'nde, yabancı oyuncu sınırlamasının sıkılaştırıldığı dönemlerde, altyapı oyuncularının süre bulma oranlarında artış gözlemlenmiştir. Ancak, bu durumun uluslararası rekabet düzeyine yansıyan etkileri sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla, altyapı oyuncularının gelişimi ile yabancı oyuncu politikaları arasında denge sağlanması gerekmektedir. Yabancı oyuncu kuralı, Türk milli takımının başarısını doğrudan etkileyen bir unsur olmuştur. Kuralın sıkılaştırıldığı dönemlerde yerli oyuncular daha fazla süre almış ve bu durum milli takım havuzunun genişlemesine katkı sağlamıştır. Ancak, sınırlamaların gevşetildiği dönemlerde milli takım performansı üzerindeki olumsuz etkiler dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, Türk futbolunun uluslararası rekabet gücünü artırırken milli takımın ihtiyaçlarını karşılayacak dengeli bir yabancı oyuncu politikası geliştirilmesi gereklidir.

Yabancı Oyuncu Kuralının Avantajları ve Dezavantajları

Bu bölümde yazarların konu kapsamında yapılan literatür incelemesi ve bireysel düşünceleri ile yorumlamalar yer almaktadır;

Avantajlar;

Lig Kalitesini Artırma; Yabancı oyuncular, liglerin genel teknik seviyesini ve rekabet düzeyini artırarak futbolun izlenebilirliğine katkı sağlayabilir. Özellikle dünya çapında tanınan yabancı oyuncuların ligde yer alması, izleyici kitlesini genişletir ve kulüplerin uluslararası tanınırlığını artırır. Bu durum, Türkiye Futbol Süper Ligi'ni daha rekabetçi bir hale getirirken, yerel futbolseverlerin de ilgisini canlı tutabilir.

Genç Oyuncular İçin Deneyim Olanakları; Yabancı futbolcular, genç yerli oyuncular için güçlü birer rol model ve deneyim kaynağıdır. Takım arkadaşları olan bu oyuncularla aynı sahayı paylaşan genç futbolcular,

uluslararası standartlardaki futbol anlayışını daha hızlı kavrama ve kendi seviyelerini yükseltme şansına sahip olabilir.

Uluslararası Rekabet Gücü; Nitelikli yabancı oyuncular, Türk kulüplerinin Avrupa kupalarındaki performansını güçlendirebilir. Özellikle Türkiye'nin 2000 yılında UEFA Kupası'nı kazanmasında yabancı oyuncuların katkısı dikkat çekicidir. Benzer şekilde, yıldız yabancı oyuncuların varlığı, Türk kulüplerinin Avrupa'da daha fazla başarı elde etmesine katkıda bulunabilir.

Dezavantajlar;

Yerli Oyuncuların Forma Şansı; Yabancı oyuncu sayısının artması, yerli oyuncuların düzenli olarak forma giymelerini zorlaştırabilir. Bu durum, genç oyuncuların gelişim fırsatlarını sınırlarken, ulusal futbol ekosisteminde de önemli eksikliklere yol açabilir.

Kulüplerin Mali Sürdürülebilirlik Sorunları; Yüksek maaş talepleri ve transfer ücretleri, kulüplerin finansal yapılarını zorlayabilir. Süper Lig'deki birçok kulübün mali zorluklar yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda, yabancı oyunculara yapılan yatırımların uzun vadeli planlamayla dengelenmesi gereklidir.

Milli Takım Performansına Olumsuz Yansımalar; Yerli oyuncuların sahada daha az yer bulması, milli takım havuzunun daralmasına ve ulusal düzeyde deneyim kazanan oyuncu sayısının azalmasına yol açabilir. Bu durum, milli takımın uluslararası turnuvalardaki başarısını doğrudan etkileyebilir.

Politika Analizi ve Uygulanabilirlik

Türkiye Futbol Federasyonu'nun Mevcut Politikaları ve Stratejik Hedefleri

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF), yıllar boyunca farklı dönemlerde yabancı oyuncu kuralını değiştirerek milli takımın başarısını artırmayı, altyapı oyuncularını teşvik etmeyi ve kulüplerin uluslararası rekabet gücünü desteklemeyi amaçlamıştır. Ancak, bu düzenlemelerin genellikle kısa vadeli çözümler sunması, sürdürülebilir stratejilerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

Yabancı Oyuncu Kuralının Uygulanabilirliği Üzerine Değerlendirmeler

Yabancı oyuncu kuralının etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, Türkiye'nin futbol ekosistemindeki mevcut dinamikler ve ihtiyaçlar göz

önünde bulundurulmalıdır. Kulüplerin mali sürdürülebilirliği ile milli takım başarısı arasında dengeli bir ilişki kurulmalıdır. Yabancı oyuncu kuralı, lig kalitesini artırırken yerli oyuncuların gelişimini destekleyecek şekilde tasarlanmalıdır.

Alternatif Düzenlemeler ve Çözüm Önerileri

Yerli ve Yabancı Oyuncu Dengesi; Kadroda belirli sayıda yerli oyuncunun bulunması zorunlu hale getirilebilir. Bu uygulama, altyapıdan gelen oyuncuların gelişimine olanak tanırken yabancı oyuncuların katkısından da faydalanılmasını sağlayabilir.

Performansa Dayalı Teşvik Sistemleri; Yerli oyunculara daha fazla süre veren kulüplere finansal teşvikler sağlanabilir. Bu yöntem, hem kulüplerin yerli oyuncu yetiştirmeye olan ilgisini artırır hem de yerli futbolcuların sahada daha fazla yer bulmasını sağlayabilir.

Uzun Vadeli Stratejik Planlama; Yabancı oyuncu kuralının sık sık değişmesi yerine, uzun vadeli bir planlama yapılmalı ve bu plan kulüplerin hem sportif hem de mali hedefleriyle uyumlu bir şekilde uygulanmalıdır.

Sonuç ve Öneriler

Yabancı Oyuncu Kuralının Türk Futbolu Üzerindeki Uzun Vadeli Etkileri

Yabancı oyuncu kuralı, Türkiye Futbol Süper Ligi'nin sportif ve ekonomik gelişimi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmıştır. Uzun vadede bu kuralın, Türk futbol ekosistemine uyumlu ve sürdürülebilir politikalarla desteklenmediği sürece, hedeflenen sonuçları sağlaması zor görünmektedir. Özellikle yerli oyuncuların gelişimi, altyapı sistemlerinin güçlendirilmesi ve kulüplerin mali sürdürülebilirliği gibi konularda daha dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği düşünülmektedir. Yabancı oyuncu sınırlamaları, lig kalitesini artırma ve uluslararası rekabet gücünü destekleme açısından fırsatlar sunarken, yerli oyuncuların gelişim fırsatlarını sınırlama riski taşımaktadır. Bu durum, özellikle milli takım performansı üzerinde belirgin bir etki yaratmaktadır.

Sürdürülebilir Futbol Politikaları İçin Öneriler

Uzun Vadeli Stratejik Planlama: Yabancı oyuncu kuralı, sık sık değişen uygulamalar yerine uzun vadeli bir strateji çerçevesinde ele alınmalıdır. Bu strateji, kulüplerin sportif hedefleriyle mali sürdürülebilirliklerini dengeleyecek şekilde tasarlanmalıdır. Uzun vadeli planlama, dünya genelinde birçok başarılı futbol ülkesinde ve kulüpte uygulanmış, uzun vadede sportif

ve ekonomik başarıyı mümkün kılan bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Örneğin, Almanya'nın 2000 yılında milli takımının Avrupa Şampiyonası'nda erken elenmesinin ardından başlattığı yeniden yapılanma süreci, uzun vadeli planlamanın en çarpıcı örneklerinden biridir. Almanya Futbol Federasyonu (DFB), bu başarısızlığın ardından tüm ülkede altyapıya odaklanarak 50'den fazla bölgesel eğitim merkezi ve binlerce antrenör eğitime programı başlatmıştır. Bu planlama sayesinde Almanya, 2014 FIFA Dünya Kupası'nı kazanmış ve uzun yıllar dünya futbolunun zirvesinde kalmayı başarmıştır. Bir başka örnek olarak, İspanya'nın futbol altyapı sistemi gösterilebilir. İspanyol kulüpleri, özellikle FC Barcelona ve Real Madrid, altyapılarını uzun vadeli planlama çerçevesinde oluşturmuş ve geliştirmiştir. Barcelona'nın ünlü altyapı akademisi La Masia, Lionel Messi, Xavi Hernandez ve Andres Iniesta gibi dünya çapında oyuncular yetiştirerek kulübün hem sportif başarısını hem de mali sürdürülebilirliğini sağlamıştır. İspanya Futbol Federasyonu da altyapıya yapılan bu yatırımları desteklemiş, teknik ve taktik eğitim sistemlerini sürekli geliştirerek 2008-2012 arasında hem Avrupa Şampiyonası'nı hem de Dünya Kupası'nı kazanan bir milli takım yaratmıştır. Bir diğer dikkat çekici örnek, Hollanda'nın futbol altyapısına verdiği önemdir. Ajax gibi kulüpler, genç oyuncuların gelişimine odaklanarak sadece kendi takımlarında kullanmak üzere değil, aynı zamanda uluslararası pazara futbolcu satışı yaparak ciddi ekonomik gelir elde etmeyi başarmışlardır. Ajax'ın altyapı modeli, futbolcuların fiziksel, taktiksel ve psikolojik gelişimlerini eşit derecede önemseyen bir sistemle çalışır ve bu sistem kulübün hem sportif başarısını hem de ekonomik istikrarını sağlamıştır. İngiltere Premier Lig'in uzun vadeli ticari stratejileri, dünya çapında en başarılı örneklerden biridir. Premier Lig, 1990'ların başında finansal ve ticari modelini uzun vadeli bir vizyonla yeniden düzenlemiş, özellikle yayın hakları gelirlerini artırarak ligdeki tüm kulüplerin mali sürdürülebilirliğini desteklemiştir. Ayrıca Premier Lig, altyapıya yatırım yapılmasını teşvik eden düzenlemeler getirerek yerli oyuncuların gelişimini desteklemiş, böylece İngiltere Milli Takımı'nın da son yıllarda başarı grafiğini yükseltmesine katkıda bulunmuştur. Bu örnekler, uzun vadeli planlamanın sadece altyapı yatırımlarını değil, aynı zamanda mali sürdürülebilirlik, teknik ve taktik gelişim, kültürel dönüşüm ve küresel marka değeri gibi birçok farklı boyutu kapsaması gerektiğini göstermektedir. Türk futbolunun uluslararası arenada kalıcı bir başarı elde edebilmesi için de benzer uzun vadeli stratejiler benimsenmeli; hem kulüpler düzeyinde altyapıya ve genç yeteneklere yatırım yapılmalı hem de federasyon seviyesinde finansal düzenlemeler ve eğitim programlarıyla bu süreç desteklenmelidir.

Yerli Oyuncu Gelişimini Destekleyici Uygulamalar: Altyapıdan yetişen yerli oyuncuların forma bulma olanakları artırılmalı ve bu oyuncuların

profesyonel takımlara entegrasyonu teşvik edilmelidir. Bu amaçla, yerli oyuncu oynatan kulüplere performansa dayalı teşvikler sağlanabilir. Yerli oyuncu gelişimi, futbol ekosisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak ve milli takımların uluslararası arenada rekabet gücünü artırmak açısından son derece önemlidir. Yerli oyuncuların desteklenmesi, sadece sporun teknik yönlerini değil, aynı zamanda ekonomik, toplumsal ve kültürel etkilerini de kapsayan geniş bir stratejiyi gerektirir. Bu strateji, altyapı yatırımlarından antrenör eğitimine, lig düzenlemelerinden finansal teşviklere kadar çeşitli bileşenleri içerir. Türkiye’de yerli oyuncu gelişimini sağlamak için ilk adım, altyapıya yapılacak ciddi yatırımlardır. Altyapı, yerli oyuncuların yeteneklerini geliştirebileceği bir sistem sunmanın yanı sıra, onları uluslararası standartlara hazırlayan bir eğitim modelini de içermelidir. Bölgesel futbol akademilerinin kurulması, bu noktada temel bir çözüm olarak öne çıkar. Türkiye’nin farklı bölgelerinde kurulacak akademiler, sadece büyük şehirlerdeki değil, aynı zamanda kırsal bölgelerdeki genç yeteneklerin de futbol dünyasına kazandırılmasını sağlar. Bu akademiler, modern antrenman tesisleri, sporcu sağlığı birimleri ve eğitim merkezleriyle donatılmalı, gençlerin hem fiziksel hem de zihinsel gelişimlerini destekleyecek bir yapıda olmalıdır. Bunun yanı sıra, kulüplerin altyapıya yatırım yapmasını teşvik edecek düzenlemeler de kritik bir öneme sahiptir. Örneğin, Süper Lig ve alt liglerde mücadele eden kulüplere, altyapıdan yetişen oyuncuları A takıma kazandırmaları halinde finansal teşvikler sunulabilir. Ayrıca, maç kadrolarında belirli sayıda altyapıdan yetişen oyuncunun bulunması zorunlu hale getirilebilir. Bu tür uygulamalar, yerli oyuncuların daha fazla oynama süresi bulmasını sağlayarak gelişimlerine katkıda bulunacaktır. Antrenör eğitimi de yerli oyuncu gelişiminin önemli bir parçasıdır. Modern futbolun gerekliliklerine uygun, uluslararası standartlarda eğitim almış antrenörler, genç oyuncuların potansiyelini en üst düzeye çıkarabilir. Bu doğrultuda, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF), antrenörlere yönelik sertifikasyon programları düzenlemeli ve yurtdışında eğitim alma imkânları sunmalıdır. Ayrıca, antrenörlerin bilimsel yöntemleri benimsemeleri, veri analitiği ve performans değerlendirme araçlarını kullanmaları teşvik edilmelidir. Yerli oyuncu gelişimini desteklemenin bir diğer önemli boyutu, yabancı oyuncu kuralının yerli yeteneklere zarar vermeyecek şekilde düzenlenmesidir. Yabancı oyuncuların Türk futboluna kalite kattığı bir gerçektir, ancak bu durum yerli oyuncuların oynama sürelerini kısıtlamamalıdır. Bu nedenle, yabancı oyuncu kontenjanı, yerli oyuncuların forma şansı bulmasını engellemeyecek bir dengeyle uygulanmalıdır. Ayrıca, kulüplerin transfer politikalarında altyapıdan gelen oyuncuları tercih etmeleri için özel teşvikler sağlanabilir. Yerel yeteneklerin uluslararası düzeyde rekabet edebilecek seviyeye ulaşması için psikolojik ve sosyal

destek programları da önem taşır. Yerli oyuncuların, özellikle genç yaşlarda karşılaştıkları baskılarla başa çıkabilmeleri için psikolojik destek alabilecekleri bir sistem oluşturulmalıdır. Ayrıca, genç oyuncuların eğitim hayatlarıyla spor kariyerlerini dengelemelerine yardımcı olacak çözümler sunulmalıdır. Eğitim ve futbolun bir arada yürütülebileceği yapılar, oyuncuların hem sahada hem de saha dışında başarılı bireyler olmalarını destekler. Son olarak, yerli oyuncu gelişiminin sürdürülebilir olması için uzun vadeli bir stratejik plan oluşturulması gereklidir. Bu plan, futbolun tüm paydaşlarının – federasyon, kulüpler, antrenörler, ve eğitim kurumları – iş birliği içinde çalışmasını sağlamalıdır. Ayrıca, yerli oyuncuların uluslararası düzeyde tanınabilmesi için yabancı kulüplerle iş birlikleri kurulabilir ve yurtdışında deneyim kazanmaları teşvik edilebilir. Bununla birlikte, milli takımların başarı grafiğini yükseltmek için alt yaş kategorilerinde düzenli turnuvalar organize edilmeli ve genç yeteneklerin erken yaşta uluslararası rekabet ortamına girmesi sağlanmalıdır. Tüm bu uygulamalar, yerli oyuncuların gelişimine katkı sağlayacak entegre bir sistem oluşturmayı hedeflemelidir. Altyapıya yapılan yatırımlar, antrenörlerin eğitimi, yerli oyunculara verilen fırsatlar ve milli takım başarıları bir arada değerlendirildiğinde, Türkiye’de futbolun sürdürülebilir bir şekilde büyümesi ve gelişmesi mümkün olacaktır. Bu strateji, yalnızca sportif başarıyı değil, aynı zamanda futbolun kültürel ve ekonomik değerini artırmayı da beraberinde getirecektir.

Rekabetçi Bir Transfer Politikası: Kulüplerin transfer süreçlerinde daha analitik ve ihtiyaçlara yönelik yaklaşımlar benimsemesi teşvik edilmelidir. Yabancı oyuncu transferlerinde uzun vadeli katkı sağlayacak oyuncuların tercih edilmesi, sportif ve mali sürdürülebilirlik açısından kritik önem taşımaktadır. Rekabetçi bir transfer politikası, bir futbol kulübünün hem sportif hem de ekonomik başarılarını sürdürülebilir hale getirmek için temel bir stratejik unsurdur. Bu politika, kulüplerin sadece kısa vadeli başarılarına değil, aynı zamanda uzun vadeli hedeflerine hizmet edecek şekilde yapılandırılmalıdır. Günümüz futbol dünyasında artan maliyetler, yoğun rekabet ve finansal düzenlemeler, kulüplerin transfer politikalarını daha profesyonel, stratejik ve disiplinli bir şekilde planlamalarını gerektirmektedir. Rekabetçi bir transfer politikasının temelinde genç oyunculara yapılan yatırımlar, kulüp ihtiyaçlarına uygun transfer kararları, ekonomik sürdürülebilirlik, uluslararası futbol piyasasıyla uyum ve oyuncu satış stratejileri yer almaktadır. Transfer politikası, öncelikle genç oyuncuların keşfedilmesi ve geliştirilmesi üzerine kurulmalıdır. Bu, kulübün altyapı sistemine yapılan yatırımlarla başlar. Altyapıdan gelen oyuncular, hem kulübün kültürüne uygun bireyler yetişmesini sağlar hem de kulübün ekonomik yükünü hafifletir. Modern futbolun en başarılı örneklerinde, altyapıya yapılan yatırımların ne kadar etkili

olduğu gözlemlenmiştir. Ajax'ın dünya futboluna kazandırdığı oyuncular, Barcelona'nın La Masia sistemi ve Alman kulüplerinin bölgesel futbol akademileri, altyapının önemini net bir şekilde göstermektedir. Türkiye'de de benzer şekilde altyapıya yönelik yatırımlar artırılmalı, genç oyuncuların profesyonel seviyeye geçişi için kapsamlı programlar oluşturulmalıdır. Kulüplerin transfer kararları alırken kısa vadeli başarılar yerine uzun vadeli hedeflere odaklanması gerekmektedir. Takımın hangi pozisyonlarda eksik olduğu, oyuncuların oyun sistemine uygunluğu, kulübün ekonomik kapasitesi gibi faktörler titizlikle değerlendirilmelidir. Bu süreçte, sadece yıldız oyuncuları transfer etmek yerine, gelecekte değer kazanabilecek ve kulübe hem sahada hem de finansal olarak katkı sağlayacak oyuncular tercih edilmelidir. Örneğin, Borussia Dortmund gibi kulüpler, genç oyuncuları düşük maliyetlerle transfer edip geliştirdikten sonra yüksek fiyatlarla satmayı başarmış ve bu modelle hem sportif hem de ekonomik sürdürülebilirlik sağlamıştır. Ekonomik sürdürülebilirlik, rekabetçi bir transfer politikasının olmazsa olmazıdır. Kulüpler, mali yapılarını güçlendirmek için gelir-gider dengelerini gözetmeli ve transfer bütçelerini buna göre ayarlamalıdır. Finansal fair play kuralları, kulüplerin harcamalarını sınırlandırarak uzun vadeli borç yüklerini azaltmayı hedeflemektedir. Bu nedenle, transfer harcamalarının kulübün gelirleriyle orantılı olması ve ekonomik risklerin minimize edilmesi kritik öneme sahiptir. Özellikle Türkiye'deki kulüpler, borçlanarak büyük transferler yapmaktan kaçınmalı, gelirlerini çeşitlendirecek yöntemlere odaklanmalıdır. Bir diğer önemli unsur ise uluslararası futbol piyasasıyla uyumlu hareket etmektir. Kulüpler, global futbol dinamiklerini yakından takip ederek, doğru zamanda doğru oyunculara yatırım yapmalıdır. Transfer dönemlerinde yapılan plansız ve aceleci hamleler, kulüplerin hem sahadaki performansını hem de mali yapısını olumsuz etkileyebilir. Ayrıca, oyuncuların transfer edilmeden önceki performanslarının detaylı bir şekilde analiz edilmesi, sakatlık geçmişlerinin incelenmesi ve karakter özelliklerinin değerlendirilmesi, transfer başarısını artıracaktır. Son olarak, rekabetçi bir transfer politikası için oyuncu satış stratejileri de önemlidir. Kulüpler, sadece oyuncu satın almayı değil, aynı zamanda oyuncularını doğru zamanda ve doğru fiyatla satmayı öğrenmelidir. Bu strateji, kulüplerin transfer piyasasında daha aktif ve sürdürülebilir bir yapıya sahip olmasını sağlar. Örneğin, Porto ve Benfica gibi kulüpler, Güney Amerika'dan uygun fiyatlarla genç oyuncular transfer edip, onları geliştirerek Avrupa'nın büyük kulüplerine yüksek bonservis bedelleriyle satmayı başarmışlardır. Bu model, kulüplerin hem finansal olarak güçlenmesini hem de sportif başarı elde etmesini mümkün kılar. Rekabetçi bir transfer politikası, yalnızca oyuncu satın alma ve satma süreçlerinden ibaret değildir. Bu politika, kulübün uzun

vadeli hedeflerini destekleyen, altyapıya ve genç yeteneklere önem veren, ekonomik sürdürülebilirliği gözeten ve uluslararası piyasa dinamiklerine uyum sağlayan bütüncül bir yaklaşım gerektirir. Türkiye'deki kulüpler, bu stratejik yaklaşımları benimseyerek hem ulusal hem de uluslararası arenada rekabet güçlerini artırabilir ve sürdürülebilir başarılar elde edebilir.

Milli Takım İhtiyaçlarıyla Uyumlu Düzenlemeler: Milli takım performansını artırmaya yönelik olarak, ligdeki yabancı oyuncu kuralı milli takım havuzunu genişletecek bir yapıya kavuşturulmalıdır. Bu, altyapıdan gelen oyunculara daha fazla şans verilmesiyle sağlanabilir. Milli takım ihtiyaçlarıyla uyumlu düzenlemeler, oyuncu gelişimini desteklemek, yerli oyuncuların forma şansı bulmasını artırmak ve uluslararası arenada rekabetçi bir milli takım oluşturmak için gereklidir. Bu doğrultuda, altyapıdan yetişen oyuncuların A takımlara geçişini kolaylaştıracak düzenlemeler yapılmalı ve kulüplere altyapıdan oyuncu oynatma teşvikleri verilmelidir. Ayrıca, yabancı oyuncu kuralı, yerli oyuncuların oynama sürelerini artıracak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Antrenör eğitim programlarının milli takımın oyun felsefesiyle uyumlu hale getirilmesi, genç yaş kategorilerinde uluslararası turnuvalar düzenlenmesi ve oyuncuların mental, fiziksel ve taktiksel gelişimini destekleyecek bilimsel yöntemlerin uygulanması da milli takımın ihtiyaçlarına hizmet eden önemli adımlardır.

Uluslararası Deneyimden Yararlanma: Avrupa ve dünya liglerinde başarıyla uygulanan yabancı oyuncu politikaları incelenerek, Türk futboluna uygun düzenlemeler yapılabilir. Özellikle Bundesliga ve La Liga gibi liglerde uygulanan altyapı oyuncusu geliştirme modelleri örnek alınabilir. Bunun yanında Uluslararası deneyimden yararlanma, hem milli takımın hem de kulüplerin rekabet gücünü artırmak için kritik bir stratejidir. Genç oyuncuların uluslararası turnuvalara katılarak farklı futbol kültürlerini tanınması ve yabancı liglerde forma giymesi, oyun seviyelerini yükseltir. Teknik direktörler ve antrenörler için uluslararası seminerlere katılım teşvik edilmeli, yenilikçi taktikler ve antrenman metodolojileri benimsenmelidir. Ayrıca, yabancı oyuncu ve teknik direktör transferlerinde, yalnızca sahadaki performans değil, yerli oyuncuların gelişimine katkı sağlayabilecek bir rol üstlenmeleri de dikkate alınmalıdır. Kulüplerin uluslararası iş birlikleri kurarak bilgi paylaşımı yapması, Türk futbolunun global standartlara ulaşmasına katkı sağlar.

Türk Futbolunun Uluslararası Arenada Rekabet Gücünü Artırmaya Yönelik Stratejik Yaklaşımlar

Türk futbolunun uluslararası arenada rekabet gücünü artırmak için altyapı yatırımlarını güçlendirmek, yerli oyuncuların gelişimini destekleyen

düzenlemeler yapmak, finansal sürdürülebilirliği sağlamak ve uluslararası deneyimlerden faydalanarak modern futbol trendlerine uyum sağlamak kritik öneme sahiptir. Tüm paydaşların ortak hedefler doğrultusunda hareket etmesi, uzun vadeli bir stratejik planla birlikte Türk futbolunun kalıcı başarısını mümkün kılacaktır.

Yüksek Kaliteli Yabancı Oyuncuların Transferi: Türk kulüplerinin uluslararası rekabet gücünü artırmak için, ligde oynayan yabancı oyuncuların teknik ve taktik kapasitelerinin yüksek olması önceliklendirilmelidir. Bu durum, hem lig kalitesini artıracak hem de Türk futbolunun uluslararası tanınırlığını güçlendirecektir. Aynı zamanda yüksek kaliteli yabancı oyuncuların transferi, bir ligin rekabet düzeyini artırmak, yerli oyunculara örnek teşkil etmek ve uluslararası görünürlüğü güçlendirmek için önemli bir stratejidir. Ancak bu transferlerin kulübün ekonomik yapısına uygun, uzun vadeli bir planlama ile gerçekleştirilmesi gerekir. Yabancı oyuncuların sadece saha içi performansına değil, yerli oyuncuların gelişimine katkı sağlama potansiyeline de dikkat edilmelidir. Doğru planlanmış transferler, ligin kalitesini yükseltirken, kulüplere hem sportif hem de ekonomik anlamda sürdürülebilir başarılar getirir.

Yerli ve Yabancı Oyuncu Dengesi: Yabancı oyuncuların katkısıyla sağlanan teknik gelişim ile yerli oyuncuların forma şansı bulma gerekliliği arasında bir denge sağlanmalıdır. Bu denge, hem kulüplerin hem de milli takımın başarısını destekleyecektir. Bununla birlikte; yerli ve yabancı oyuncu dengesi, bir ligin hem yerli oyuncu gelişimini desteklemesi hem de uluslararası rekabet gücünü artırması için kritik bir unsurdur. Bu dengeyi sağlamak için kulüplerin, genç yerli oyunculara yeterli forma şansı tanıırken, yabancı oyunculardan lig kalitesini yükseltecek şekilde faydalanması gerekir. Yabancı oyuncu sınırlamaları, yerli oyuncuların oynama süresini artıracak, ancak kulüplerin kaliteli yabancı oyuncuları transfer ederek rekabetçi kalmalarına da olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Ayrıca, yabancı oyuncuların yerli oyunculara tecrübe ve motivasyon açısından katkı sunacağı bir futbol ekosistemi oluşturmak, sürdürülebilir bir başarı için önemlidir.

Kulüplerin Mali Yapılarının Güçlendirilmesi: Yabancı oyuncu transferlerinden elde edilen ekonomik gelirlerin kulüplerin altyapı yatırımlarına yönlendirilmesi teşvik edilmelidir. Bu yaklaşım, uzun vadede Türk futbolunun sürdürülebilirliğini destekleyecektir. Böylece Kulüplerin mali yapılarının güçlendirilmesi, sürdürülebilir bir futbol ekosistemi oluşturmanın temel şartı olacaktır. Bu doğrultuda, kulüpler gelir-gider dengelerini korumalı, borçlanmayı azaltmalı ve finansal fair play kurallarına uygun hareket etmelidir. Gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi, yayın hakları,

sponsorluklar, ürün satışları ve altyapıdan yetişen oyuncuların transfer gelirleri gibi unsurlar üzerinde yoğunlaşarak sağlanabilir. Ayrıca, harcama planlamasında uzun vadeli bir strateji benimsenmeli ve transferlerde aşırı maliyetli hamlelerden kaçınılmalıdır. Mali yapısı güçlü kulüpler, hem sportif başarıya ulaşabilir hem de uluslararası arenada daha rekabetçi bir konum elde edebilir.

Bu çalışma, Türkiye Futbol Süper Ligi'nde uygulanan yabancı oyuncu kuralının tarihsel gelişimi, avantajları, dezavantajları ve Türk futbolu üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde ele almaya çalışarak yapılmıştır. Çalışma içerisinde yazarların yorumlarına ve düşüncelerine bağlı ifadeler yer alırken bahsi geçen yabancı oyuncu kuralının hem tanımlanması hem de yorumlanması amaçlanmıştır. Yabancı oyuncu kuralı, Türk futbolunun lig kalitesi, uluslararası rekabet gücü ve ekonomik sürdürülebilirlik gibi alanlarda önemli katkılar sağlama potansiyeline sahipken, aynı zamanda yerli oyuncuların gelişimi ve milli takım performansı açısından çeşitli zorlukları beraberinde getirmektedir. Yabancı oyuncuların ligdeki varlığı, rekabeti ve izlenebilirliği artırarak yayın gelirleri ve sponsorluk anlaşmalarında önemli artışlar sağlamaktadır. Ancak, sınırsız yabancı oyuncu politikası yerli oyuncuların forma şansı bulmasını zorlaştırarak altyapı sistemlerinin zayıflamasına ve milli takım havuzunun daralmasına yol açabilmektedir. Bu durum, milli takımın uluslararası turnuvalardaki performansını olumsuz etkileyebilir. Çalışmada ayrıca, Türkiye Futbol Federasyonu'nun yabancı oyuncu kuralındaki politikalarının sıklıkla değişmesi ve uzun vadeli stratejik bir çerçeveye oturtulamaması nedeniyle Türk futbolunun istikrarlı bir gelişim çizgisi yakalamakta zorlandığı tespit edilmiştir. Avrupa'nın önde gelen liglerinde uygulanan başarılı yabancı oyuncu politikaları ve altyapı modelleri, Türk futbolu için örnek teşkil edebilecek niteliktedir. Sonuç olarak, yabancı oyuncu kuralı, Türk futbolunun gelişimi için önemli bir araçtır; ancak bu kuralın uygulanması, yerli oyuncuların gelişimini destekleyecek, kulüplerin mali sürdürülebilirliğini koruyacak ve milli takım performansını güçlendirecek şekilde dengeli bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Türkiye Futbol Federasyonu ve kulüpler, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir politika çerçevesinde, yabancı ve yerli oyuncular arasında denge kurmayı hedefleyen düzenlemeler geliştirmelidir. Bu yaklaşım, Türk futbolunun hem ulusal düzeyde daha rekabetçi bir yapıya kavuşmasını hem de uluslararası arenada başarılı bir konum elde etmesini sağlayabilir.

Kaynaklar

- Apaydın, B. (2024). İdare hukuku cephesinden spor güvenlik kurulu ve kararları üzerine bir değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(3), 371-406.
- Çağlar, M. (2019). *Türkiye futbol federasyonunun yeni yabancı kuralına ilişkin akademisyen görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi; Ankara.
- Devecioğlu, S. (2023). 'Yabancı Oyuncu Kuralı Aceleye Getirilmemelidir'. Harput sancak haber. <https://www.harputsancakhaber.com/yabanci-oyuncu-kurali-aceleye-getirilmemelidir/14776/>
- Doğan, M., Doğan, A., & Serbest, M. (2004). Profesyonel Türk futbolcuların Türkiye 1. süper liginde oynayan yabancı uyruklu futbolcularla ilgili düşünceleri üzerine bir çalışma. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 30-39.
- Gündüz, B., Shamatava, K., & Sayan, İ. (2019). Yabancı futbolcu sınırlamasının takımların ekonomilerine etkisi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 1(1), 58-68.
- Forker, J. (2005). Discussion of accounting, valuation and duration of football player contracts. *Journal of Business Finance & Accounting*, 32(3-4), 587-598
- Franceschi, M., Brocard, J. F., Follert, F., & Gouguet, J. J. (2024). Determinants of football players' valuation: A systematic review. *Journal of Economic Surveys*, 38(3), 577-600.
- Horak, H., Štulec, I., Naletina, D., & Čizmić, I. (2024). The legal and economic aspects of transfers of football players in the European Union. *Zbornik Veleučilišta u Rijeci*, 12(1), 261-277.
- Kuyucu, M. (2024). Futbol endüstrisinde sosyal medya pazarlama uygulamaları. *The Journal of Academic Social Science*, 7(7), 161-175.
- Morrow, S. (1996). Football players as human assets. measurement as the critical factor in asset recognition: A casestudy investigation. *Journal of Human Resource Costing & Accounting*, 1, 75-97.
- Öntürk, Y., Karacabey, K., & Özbar, N. (2019). Günümüzde spor denilince ilk akla neden futbol gelir? sorusu üzerine bir araştırma. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 1-12.
- Özer, U. (2022). Türkiye futbol süper liginde yabancı futbolcu düzenlemesinin değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 439-457.
- Parrish, R. (2003). Towards a theory of EU sports law and policy. In *Sports law and policy in the European Union* (pp.23-60). Manchester University Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt155jc4s.6>

- Scelles, N., Helleu, B., Durand, C., & Bonnal, L. (2016). Professional sports firm values: Bringing new determinantsto the foreground? A study of European soccer, 2005–2013. *Journal of Sports Economics*, 17(7), 688–715.
- Singh, P., & Lamba, P. S. (2019). Influence of crowdsourcing, popularity and previous year statistics in market value estimation of football players. *Journal of Discrete Mathematical Sciences and Cryptography*, 22(2), 113-126.
- TFE (2024). <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=43115>. Süper lig futbolcu uygunluğu.
- Van der Burg, T. (2024). Why transfer fee systems improve market competition, and why the Bosman ruling was flawed. *The International Sports Law Journal*, 24, 1-11.
- Yüce, A. (2015). *Türk spor kamuoyu ve yabancı futbolcular: Türk spor kamuoyunun yabancı futbolcu sayısına ilişkin görüşleri*. Düsseldorf: Türkiye Alim Kitapları.
- Yüce, A., Katırcı, H., & Kuzu, C. (2017). Türk futbolunda yabancı futbolcu sınırlaması ve Türk futbolcuların görüşleri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 24-39.
- Deutsche Fußball Liga (DFL). (2023). *Bundesliga squad regulations*: <https://www.dfl.de>
- Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC). (2023). *Serie A foreign player policy*: <https://www.figc.it>
- Major League Soccer (MLS). (2023). *Player registration rules*: <https://www.mlssoccer.com>
- Premier League. (2023). *Player registration and squad rules*: <https://www.premier-league.com>
- Real Federación Española de Fútbol (RFEF). (2023). *Regulations for foreign players in La Liga*: <https://www.rfef.es>